

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять,
виконання контрольних та самостійної робіт

з дисципліни

«Земельне право»

(для студентів 3 курсу заочної форми навчання за напрямом
підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»)

Методичні вказівки до проведення практичних занять, виконання контрольних та самостійної робіт з дисципліни «Земельне право» (для студентів 3 курсу заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: М. В. Євтушенко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 20 с.

Укладач: М. В. Євтушенко

Рецензент: доц. А. В. Науменко

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності,
протокол № 4 від 15 грудня 2011р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема: Поняття, предмет і джерела земельного права України	5
Тема: Земельні правовідносини	7
Тема: Загальні положення права власності на землю	7
Тема: Основні положення поділу земель на категорії. Зонування земель	8
Тема: Державне управління земельним фондом	9
Тема: Відповідальність за порушення земельного законодавства	10
Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни Земельне право	11

ВСТУП

В сьогоденних умовах земельні ресурси та їх використання привертають до себе все більшої уваги, так як вони розглядаються як складна біо-соціо-економічна система, яка завдяки своїм диференційованим особливостям активно впливає на вибір рішень щодо напрямів та інтенсивності використання простору.

Основними пріоритетами реалізації завдань у сфері земельних відносин виступають розробка та реалізація місцевими органами влади плану заходів щодо подальшого розвитку земельних відносин на території регіону, міста; встановлення меж (районів) міст на підставі Генерального плану; виконання робіт по землеустрою та землевпорядкуванню; ефективне інформаційне забезпечення територіальної громади про стан справ сприяння індивідуальному житловому будівництву; комерційній реалізації земель з метою раціонального використання територій міст тощо. У процесі формування земельної політики кожна держава обирає для себе певні напрями та пріоритети. Йдеться про те, що, не дивлячись на незалежність та самостійність розвитку кожної країни, можуть обиратися міжнародні організації, на які орієнтується держава у проведенні своєї земельної політики. Європейська міжнародна комісія ООН розробила рекомендації, згідно з якими мають бути забезпечені умови належного управління земельними ресурсами. Аналізуючи ці рекомендації, кожна держава має можливість визначити, яка система управління вже створена, які програмні дії та законодавчі документи ще необхідно прийняти з метою створення ефективної системи управління земельними ресурсами. До цих важливих положень можна зарахувати наступні: законодавче закріплення права власності на землю держави, фізичних та юридичних осіб; умови комерційної реалізації суб'єктами права власності на землю при діючій системі управління земельними ресурсами; нормативно-правове регулювання права власності; можливість отримання суб'єктами необхідної інформації про землю; прозорість та доступність до цієї інформації усіх зацікавлених суб'єктів; використання моніторингу і контролю з метою ефективного управління земельними ресурсами.

Тема: ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ І ДЖЕРЕЛА ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

План

1. Предмет земельного права та його принципи.
2. Поняття та класифікація джерел земельного права.

1. Предмет земельного права та його принципи. Поняття земельної ділянки. Джерела земельного права. Конституційні основи управління земельними ресурсами: земля, її надра, атмосферне повітря, водні й інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу включно (морської) економічної зони є об'єктами права власності українського народу. Від імені українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією. Кожен громадянин України має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону. Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою відповідно до Закону. Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Право приватної власності на землю є непорушним.

2. Поняття та класифікація джерел земельного права. Джерелами земельного права є нормативно-правові акти органів державної влади чи місцевого самоврядування, які містять загальнообов'язкові правові вимоги, норми, правила, що регулюють економічні й екологічні суспільні відносини у галузі використання й охорони земель. Ці нормативні акти повинні відповідати наступним ознакам, які притаманні джерелам права: 1) вони повинні бути носіями владної сили держави, тобто забезпечуватися примусовим виконанням; 2) застосування цих правових актів повинно бути розраховано на багаторазове застосування; 3) вони повинні бути адресовані невизначеному колу суб'єктів; 4) вони повинні мати загальнообов'язковий характер. Класифікація джерел земельного права дає можливість максимально ефективно їх аналізувати і застосувати на практиці. Джерела земельного права за юридичною силою підрозділяються: на **закони та підзаконні нормативні акти.**

Закон як джерело земельного права – це нормативний акт, який регулює найбільш важливі суспільні відносини і має найвищу юридичну силу. Закони приймаються найвищим органом державної влади – Верховною Радою України. Закони України приймаються Верховною Радою України і діють на всій території України. Закони Автономної Республіки Крим приймаються Верховною Радою Автономної Республіки Крим і діють тільки на території цієї автономної республіки. Закони як джерела земельного права включають Конституцію України, кодекси та інші закони.

Земельний кодекс України (2001 р.) базується на положеннях Конституції України. ЗКУ є загальнодержавним кодифікованим актом, становить основу чинного земельного законодавства. Це комплексний

нормативно-правовий акт, що містить широке коло норм, які закріплюють основні положення, пов'язані з режимом використання й охорони земель, складом і цільовим призначенням земель, правами й обов'язками власників землі та землекористувачів. Він регламентує питання набуття і реалізації права на землю, гарантії цих прав, визначає компетенцію органів управління контролю в галузі використання й охорони земель, відповідальність за порушення земельного законодавства. Земельним кодексом установлено, що землями державної власності розпоряджаються Кабінет Міністрів, Уряд Автономної Республіки Крим та відповідні державні адміністрації.

Лісовий кодекс України (1994 р.) направлений на регулювання правових відносин з метою забезпечення підвищення продуктивності, охорони та відтворення лісів, посилення їх корисних властивостей, задоволення потреб суспільства у лісових ресурсах на основі їх науково обґрунтованого раціонального використання.

Закон України «Про землеустрій» (2003 р.) визначає правові та організаційні основи у сфері землеустрою і спрямований на регулювання відносин, які виникають між органами державної влади, місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами із забезпечення сталого розвитку землекористування.

Закон України «Про охорону земель» (2003 р.) визначає правові, економічні та соціальні основи охорони земель з метою забезпечення їх раціонального використання, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля.

Закон України «Про плату за землю» (1992 р.) визначає правові, економічні й соціальні основи організації здійснення плати за використання землі з метою формування джерела коштів для фінансування заходів щодо раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, відшкодування витрат власників землі та землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землях гіршої якості, ведення земельного кадастру, здійснення землеустрою та моніторингу земель, проведення земельної реформи та розвитку інфраструктури населених пунктів.

Закон України «Про власність» (1991 р.) регулює виникнення права власності, його використання і припинення.

До джерел земельного права можна зарахувати норми законів про здійснення владними і виконавчими органами своїх повноважень. **Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997 р.)**, **Закон України «Про місцеві державні адміністрації»**, які закріплюють і визначають компетенції сільських, селищних, міських рад, їх виконавчих органів, районних і обласних рад у регулюванні земельних відносин.

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (2011 р.) встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності та спрямований на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів.

Підзаконні нормативні акти – це нормативні акти, які приймаються на основі законів, служать для їх уточнення та деталізації. Ні Конституція України, ні Земельний кодекс України не можуть з належною деталізацією врахувати весь комплекс правових норм раціонального використання й охорони земель. Ці правові акти служать лише базою, на підставі якої формується цілісний масив законодавства, що справлятиме свій вплив на прийняття управлінських рішень у галузі землекористування.

Постанови Кабінету Міністрів України. Вони мають підпорядкований характер щодо законів, указів Президента України та Постанов ВРУ.

Акти (накази) центральних органів виконавчої влади. Це накази, положення, інструкції й інші акти Державного комітету України по земельних ресурсах. До цих нормативних документів можна зарахувати нормативні документи, як приймаються міністерствами та відомствами, які мають методичний характер.

Тема: ЗЕМЕЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ

План

1. Поняття та види земельних правовідносин.
2. Суб'єкти, об'єкти та зміст земельних правовідносин.

1. Поняття та види земельних правовідносин. Відповідно до ст. 2 ЗКУ земельними відносинами є суспільні відносини щодо володіння, користування та розпорядження землею. Земельні правовідносини можна класифікувати наступним чином. До першої групи належать правовідносини у сфері власності на землю; щодо прав на землю, похідних від права власності зі здійснення права загального користування землею; із управління використання й охорони земель; а також охоронні земельні правовідносини.

2. Суб'єкти, об'єкти та зміст земельних правовідносин. Суб'єктами земельних правовідносин є особи, наділені чинним законодавством правами та обов'язками, достатніми для участі в тих чи інших правовідносинах. Відповідно до Конституції України та ЗКУ суб'єктами земельних правовідносин можуть бути фізичні особи (громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства), юридичні особи (засновані громадянами України або юридичними особами України та іноземні), територіальні громади (реалізують свої правомочності безпосередньо або через органи місцевого самоврядування), держави (Україна та іноземні держави реалізують свої земельні правомочності через відповідні органи державної влади).

Тема: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ

План

1. Загальна характеристика права власності на землю. Форми власності на землю: право державної, колективної, приватної власності на землю.
2. Земля як об'єкт права власності.

3. Припинення і перехід права власності на землю.
4. Права й обов'язки власників землі та землекористувачів.

1. Загальна характеристика права власності на землю: право державної, колективної, приватної власності на землю. Право власності посідає центральне місце в системі соціальних відносин і визначає основи державного та суспільного устрою. Право власності в економічному та юридичному розумінні. Перелік прав власників землі. Поняття та зміст права власності на землю й особливості його об'єкта. Чинний ЗКУ розрізняє наступні правові режими права власності на землю: 1) приватної (фізичних та юридичних осіб), 2) державної 3) комунальної власності на землю.

2. Земля як об'єкт права власності. Перелік власників землі.

Тема: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПОДІЛУ ЗЕМЕЛЬ НА КАТЕГОРІЇ. ЗОНУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ

План

1. Поділ земель на категорії. Види категорій земель.
2. Зонування земель, нормативне регулювання та застосування.

1. Поділ земель на категорії. Види категорій земель. Поділ земель на категорії встановлюється відповідно до ст. 19 Земельного кодексу України, згідно з яким закріплюється 9 категорій земель: землі сільськогосподарського призначення; землі житлової та громадської забудови; землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; землі оздоровчого призначення, рекреаційного призначення; землі історико-культурного призначення; землі лісогосподарського призначення; землі водного фонду; землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Категорії земель встановлюється з метою закріплення цілей, завдань і порядку використання земель у межах землекористування. Цільове використання земель є одним із принципів забезпеченості обґрунтованості регулювання земельних відносин.

2. Зонування земель, нормативне регулювання та застосування.

Зонування земель встановлюється відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» при здійсненні містобудівної діяльності. У зв'язку з прийняттям відповідного закону використання земельних ресурсів в межах населених пунктів на підставі зонування територій є обов'язковою умовою. Територіальне планування у закордонних країнах пов'язується з плануванням розвитку землекористування і територіальним зонуванням, а тому, вважається умовою розвитку ринкової економіки. Російські науковці в якості мети розробки та реалізації зонування вказують наступні підстави: зонування визначає довгострокові цілі розвитку міста, використовуючи його як інструмент для фіксації колегіальних рішень, пов'язаних із корегуванням, зміною існуючих документів і порядку прийняття рішень.

Тема: ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМ ФОНДОМ

План

1. Органи державного управління земельним фондом: їх функції та повноваження у сфері управління земельним фондом.
2. Методи управління земельними ресурсами.
3. Функції державно-правового регулювання земельних відносин.
4. Правові гарантії реалізації земельної реформи.
5. Правові, організаційно-економічні та землевпорядні механізми управління земельними ресурсами.

1. Органи державного управління земельним фондом: їхні функції та повноваження у сфері управління земельним фондом. Залежно від обсягу компетенції виділяють органи загальної, міжгалузевої, галузевої компетенції, спеціально уповноважений орган з питань земельних ресурсів. Крім цієї класифікації можна привести ще іншу щодо системи органів управління. Систему органів управління в галузі земельних відносин можна поділити на дві групи: органи загальної компетенції та органи спеціальної компетенції.

Повноваження органів місцевого самоврядування щодо регулювання земельних відносин. Функції управління — це види (напрями) діяльності, яку здійснюють уповноважені органи щодо забезпечення організації раціонального й ефективного використання та охорони земель. На сучасному етапі розвитку земельного законодавства, особливо з прийняттям нового Земельного кодексу України, функції управління землями набули нових акцентів і змісту. Вони передбачають необхідність всілякої підтримки розвитку ринкових відносин в агропромисловому комплексі України, побудови приватноправових засад використання земель країни з безумовним та обов'язковим здійсненням державного публічно-правового впливу на процес експлуатації земель та їхньої охорони. Повноваження державних органів реалізуються і через певні функції, якими наділені відповідні державні органи. Незалежно від видів та компетенції органів державного регулювання земельних правовідносин кожен із них прямо чи опосередковано бере участь у виконанні наведених певних функцій. Ця функція є базовою для всіх інших функцій державно-правового регулювання земельних правовідносин, оскільки від точних даних про наявність і стан земель залежать ефективність планування, розподіл і перерозподіл земель, контроль та їхня охорона.

Основні повноваження Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органів місцевого самоврядування у сфері управління земельними ресурсами.

2. Методи управління земельними ресурсами. Будь-яка система має певні елементи (власну структуру) та інтегративні (об'єднуючі) зв'язки між її елементами. Такими є правові форми, методи і функції управління. Метод державного управління — це конкретний спосіб, прийом практичного державного управління. Державне управління земельними ресурсами виділяє кілька груп методів: адміністративні, економічні, суспільні, виховні й орга-

нізаційні. Усі методи регулювання поділяються на загальні та спеціальні. Ці методи взаємопов'язані, кожен із них своєрідно впливає на поведінку учасників.

3. Правові гарантії реалізації земельної реформи. Земельним законодавством передбачені юридичні гарантії реалізації, охорони та захисту прав відповідних суб'єктів щодо проведення земельної реформи. Правові гарантії земельної реформи становлять собою систему способів й засобів реалізації та захисту прав суб'єктів зазначених правовідносин. За своєю сутністю гарантії — це умови, які зобов'язана створити держава для реалізації цих прав. Вони поділяються на нормативно-правові та організаційно-правові.

4. Правові, організаційно-економічні та землевпорядні механізми управління земельними ресурсами. Характер зв'язків держави і механізму правового регулювання обумовлений нерозривним зв'язком між державою і правом. Саме держава як апарат політичної влади здійснює через свої органи правотворчу, правозастосовчу і правоохоронну діяльність. Тому діяльність державних органів є необхідною умовою функціонування механізму правового регулювання суспільних відносин. **Механізм держави** – це система державних організацій, що складається з державних органів влади, державних підприємств та інших державних установ, які здійснюють завдання і реалізують функції держави.

Тема: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

План

1. Поняття юридичної відповідальності: суб'єкти та об'єкти відповідальності за земельні правопорушення.
2. Кримінальна відповідальність за земельні правопорушення.
3. Адміністративна відповідальність за земельні правопорушення.
4. Цивільно-правова відповідальність за земельні правопорушення.

1. Поняття юридичної відповідальності: суб'єкти й об'єкти за земельні правопорушення. Юридична відповідальність, її визначення, підстави настання. Суб'єкти земельних правопорушень: громадяни, посадові особи, працівники підприємств, установ і організацій. Об'єктами земельних правопорушень можуть бути порушення права державної, колективної та приватної власності на землю.

2. Кримінальна відповідальність за земельні правопорушення як вид юридичної відповідальності за кримінальним законодавством як негативна оцінка і покарання, як особливий вид державного примусу, який має публічний характер, застосовується тільки судом від імені держави, у формі вироку до особи, яка вина у скоєнні злочину.

3. Адміністративна відповідальність за земельні правопорушення - найбільш розповсюджений вид юридичної відповідальності за земельні правопорушення. Адміністративна відповідальність виникає внаслідок адміністративних правопорушень, які передбачаються Кодексом України про

адміністративні правопорушення, виступає у вигляді адміністративного стягнення. Справи про адміністративні правопорушення, пов'язані із порушенням законодавства в галузі використання й охорони земель і розглядаються відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення, державний комітет із земельних ресурсів та його органи на місцях.

4. Цивільно-правова відповідальність за земельні правопорушення настає у випадку порушення майнових прав власників землі, землекористувачів і орендарів земельних ділянок або завдання їм шкоди. Основне завдання цивільно-правової відповідальності полягає у відновленні порушених цивільних прав суб'єктів, відновленні майнового стану, відшкодуванні збитків, зміцненні господарсько-договірної дисципліни.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО»

Мета контрольної роботи полягає в тому, щоб допомогти студентам у вивченні курсу „Земельне право”, а також перевірити засвоєння ними навчального матеріалу, вміння самостійно аналізувати конкретну ситуацію та правильно застосовувати діюче законодавство.

Контрольна робота повинна бути виконана обсягом 12-16 сторінок за одним із варіантів.

Остання цифра залікової книжки відповідає номеру варіанта, тобто:

1 – перший варіант; 2 – другий варіант;0 – десятий варіант.

Починаючи вирішувати завдання, треба, передусім, уважно вивчити відповідний матеріал у навчальній літературі, ознайомитись з нормативними актами. Перелік нормативних актів надається у методичних вказівках після кожної теми. Рішення має являти собою розгорнуту й обґрунтовану відповідь на поставлені запитання, а також на питання, що виникають в результаті логічного аналізу умов завдання. Відповіді мусять містити посилання на відповідні нормативні акти, їх назву, ким і коли вони прийняті.

Контрольна робота повинна містити список використаних джерел.

Варіанти контрольних робіт з дисципліни «Земельне право»

Варіант № 1

1. Поняття і предмет земельного права.
2. Поняття джерел права.
3. Здійснення землеустрою органами державної влади.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1. 02. 2011 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. 2002. - №№ 3-4, Ст. 27.
3. Мірошніченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошніченко. - К. Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Про землеустрій: офіц. текст за станом на 23 лютого 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст.282.

Варіант № 2

1. Конституційні основи управління земельними ресурсами.
2. Загальні засади землеустрою.
3. Поняття земельної ділянки.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1. 02. 2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002.- №№ 3-4, Ст. 27.
3. Мірошніченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошніченко К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Про землеустрій: офіц. текст за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 282.

Варіант № 3

1. Принципи земельного права.
2. Закони як джерела земельного права.
3. Проведення землеустрою на різних адміністративних рівнях.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1. 02. 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002.- №№ 3-4, Ст. 27.
3. Мірошніченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошніченко К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Про землеустрій: офіц. текст за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст.282.

Варіант № 4

1. Підзаконні нормативні акти як джерела земельного права.
2. Розвиток земельних відносин в Україні.
3. Проведення землеустрою на загальнодержавному рівні.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1.02. 2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №№3-4, Ст. 27.
3. Мірошниченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошниченко. - К. Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Про землеустрій: офіц. текст за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 282.
5. Концепція державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. // Офіційний вісник України. – 2001. - № 51. – Ст. 1760.

Варіант № 5

1. Проведення землеустрою на місцевому рівні.
2. Поняття та види земельних правовідносин.
3. Аналіз концепції розвитку земельних відносин в Україні.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1.02. 2011р. //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002.- №№ 3–4, Ст. 27.
3. Мірошниченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошниченко. - К. Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Про землеустрій: офіц. текст за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст.282.
5. Концепція державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р.// Офіційний вісник України. – 2001. - № 51. – Ст. 1760.

Варіант № 6

1. Суб'єкти, об'єкти та зміст земельних правовідносин.
2. Здійснення землеустрою органами влади України.
3. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо регулювання земельних відносин.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1.02.2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №№ 3-4, Ст. 27.
3. Мірошниченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошниченко К. Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Про землеустрій: офіц. текст за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст.282.

5. Про місцеве самоврядування в Україні: офіц. текст: за станом на 22 грудня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1997. №24, Ст. 170.
6. Харитонов О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Земельне право» / О. В. Харитонов.–Х.– ХНАМГ, – 2008. – 138 с.

Варіант № 7

1. Система органів управління у галузі земельних правовідносин.
2. Земля як об'єкт права власності.
3. Структура та організація діяльності органів у сфері земельних ресурсів.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1.02. 2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №№ 3-4, Ст. 27.
3. Мірошніченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошніченко. - К. Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Харитонов О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Земельне право» / О. В. Харитонов.–Х.– ХНАМГ, – 2008. – 138 с.

Варіант № 8

1. Поняття та зміст права власності.
2. Методи управління земельними ресурсами.
3. Правові гарантії реалізації земельної реформи.

Рекомендовані джерела.

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1.02. 2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України.- 2002. - №№ 3-4, Ст. 27.
3. Мірошніченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошніченко. - К. Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Про земельну реформу: Постанова Верховної Ради Української РСР від 18.12.1990 №563-ХІІ офіц. текст за станом на 22.09.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 10. – Ст.100.

Варіант № 9

1. Структура та організація діяльності органів земельних ресурсів.
2. Організація діяльності спеціально уповноважених органів у сфері державного управління земельними ресурсами.
3. Умови і порядок набуття права власності на землю.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1.02. 2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №№ 3-4, Ст. 27.
3. Мірошниченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошниченко. - К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Харитонов О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Земельне право» / О. В. Харитонов.–Х.– ХНАМГ, – 2008. – 138 с.

Варіант № 10

1. Правовий режим земель житлової та громадської забудови.
2. Припинення прав власності на землю.
3. Право землекористування та його види.

Рекомендовані джерела

1. Конституція України: офіц. текст: за станом на 1.02. 2011 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №№ 3-4, Ст. 27.
3. Мірошниченко А. М. Земельне право України /А. М. Мірошниченко. - К. Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
4. Харитонов О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Земельне право» / О. В. Харитонов. – Х. – ХНАМГ, – 2008. – 138 с.

Запитання

до самостійної роботи та іспиту з дисципліни «Земельне право»

1. Поняття і предмет земельного права.
2. Закони, як джерела земельного права.
3. Принципи земельного права.
4. Земельний кодекс України та його значення при регулюванні земельних відносин.
5. Конституційні основи управління земельними ресурсами.
6. Поняття та класифікація джерел земельного права.
7. Поняття земельної ділянки.
8. Джерела земельного права.
9. Закони, що регулюють земельні відносини.
10. Концепція розвитку земельних відносин на Україні.
11. Підзаконні акти, що регулюють земельні відносини.
12. Поняття та види земельних відносин.
13. Суб'єкти, об'єкти та зміст земельних правовідносин.
14. Система органів держави в галузі управління земельними ресурсами.

15. Функції органів держави в галузі управління земельними ресурсами.
16. Структура та діяльність органів управління в галузі управління земельними ресурсами.
17. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо регулювання земельних правовідносин.
18. Поняття та зміст права власності на землю.
19. Форми власності на землю.
20. Припинення і перехід права власності на землю.
21. Право приватної власності на землю.
22. Набуття прав власності на земельні ділянки за цивільно-правовими договорами.
23. Підстави виникнення і припинення права землекористування.
24. Право державної власності на землю.
25. Право комунальної власності на землю.
26. Поняття та зміст раціонального використання й охорони земель.
27. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин.
28. Право колективної власності на землю
29. Концептуальні положення грошової оцінки земель.
30. Основні права й обов'язки власників земельних ділянок.
31. Основні підстави й умови набуття прав на землю громадянами та юридичними особами.
32. Система і функції управління у сфері використання та охорони земель.
33. Методи управління земельними ресурсами.
34. Поняття та основні характеристики адміністративного методу управління земельними ресурсами.
35. Поняття та основні характеристики економічного методу управління земельними ресурсами.
36. Організаційні механізми управління земельними ресурсами.
37. Функції державно-правового регулювання земельних відносин.
38. Правові механізми управління земельними ресурсами.
39. Правові гарантії реалізації земельної реформи.
40. Система державних органів в галузі управління земельними ресурсами.
41. Основні повноваження органів державної влади у сфері управління земельними ресурсами.
42. Основні повноваження Верховної Ради у сфері управління земельними ресурсами.
43. Основні повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління земельними ресурсами.
44. Контроль за використанням і охороною земель та їх моніторинг.
45. Основні права й обов'язки власників землі та землекористувачів.
46. Особливості правового регулювання різних категорій земель.
47. Юридична відповідальність за земельні правопорушення.
48. Поділ земель на категорії, його зміст і порядок використання.
49. Поняття юридичної відповідальності за земельні правопорушення.
50. Види юридичної відповідальності за земельні правопорушення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Мірошниченко А. М. Земельне право України / А. М. Мірошниченко – К. : Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 712 с.
2. Погребной А. А. Земельное право Украины : учеб. пособие / под. ред. А. А. Погребного, И. И. Каракаша. – К.: Истина, 2002. – 417 с.
3. Шульга М. В. Земельне право України: підр. / М. В. Шульга, Г. В. Анісімова, Н. О. Багай, А. П. Гетьман; за ред. М. В. Шульги. – К.: Юринком Інтер, 2004. – 368 с.
4. Земельное право: учеб. пособие / Н. Г. Станкевич. – Мн. : Книжный Дом, 2003. – 544 с.
5. Земельное право : учеб. для вузов / под. ред. акад. Г. В. Чубукова / Б. В. Ерофеев. – М. : Новый юрист, 1998. – 544 с.
6. Третяк А. М. Управління земельними ресурсами: навч. посібник / А. М. Третяк, О. С. Дорош; за ред. професора А. М. Третяка. – В. : Нова книга, 2006. – 360 с.
7. Галушкіна Т. П. Економіка природокористування: навчальний посібник / Т. П. Галушкіна. – Х.: «Бурун книга», 2009. – 480 с.
8. Куйбіда В. С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – К. : ТОВ «ПЦ Крамар», 2009. – 170 с.
9. Третяк А. М. Основи планування землекористування в населених пунктах: Антологія земельних відносин, землеустрою, земельного кадастру, охорони земель та економіки землекористування в Україні (Вибрані твори в 5 томах). Том 2. Землеустрій / А. М. Третяк [упоряд. Другак В. М.]. – К. : ТОВ «ЦЗРУ», 2009. – 476 с.
10. Беспалько Р. І. Основи землевпорядкування та землекористування : навчальний посібник. – Частина 1 / В. Р. Чарлінка, Р. І. Беспалько. – Ч. : «Рута», 2005. – 103 с.
11. Третяк А. М. Теоретико-методологічні основи державного земельного кадастру в Україні / А. М. Третяк, О. Я. Панчук, В. М. Другак, Л. Д. Греков, М. М. Романський, А. В. Романський. Під загальною редакцією Третяка А. М. – К. : ТОВ «ЦЗРУ», 2003. – 253 с.
12. Новаковський Л. Я. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування / Л. Я. Новаковський, М. А. Олещенко. – 2-ге видання, доповнене. – К. : Урожай, 2009. – 276 с.
13. Гетьман А. П. Екологічне право України: підр. / А. П. Гетьман, М. В. Шульга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/law/getman_ekoru/part8/801.htm
14. Третяк А. М. Концептуальні проблеми розвитку грошової оцінки земель в Україні / А. М. Третяк. – К. : Інститут землеустрою УААН. – 52 с.
15. Третяк А. М. Землевпорядне проектування: Теоретичні основи і територіальний землеустрій : навч. посібник / А. М. Третяк. – К. : Вища освіта, 2006. – 528 с.

16. Володін М. О. Основи земельного кадастру / М. О. Володін. – К. : КНУБА, 2000. – 320 с.

17. Харитонов О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Земельне право» / О. В. Харитонов. – Х. : ХНАМГ, 2008. – 138 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : офіц. текст : за станом на 01.02.2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Земельний кодекс України : офіц. текст : за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №№ 3-4. – Ст. 27.

3. Про оренду землі : офіц. текст: за станом на 7 липня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46-47. – Ст. 280.

4. Про охорону навколишнього природного середовища : офіц. текст: за станом на 16 червня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

5. Про охорону земель : офіц. текст: за станом на 4 червня 2009 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 349.

6. Про державний контроль за використанням та охороною земель : закон України: офіц. текст: за станом на 05.11.2009 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 350.

7. Про землеустрій : офіц. текст за станом на 23 лютого 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 282.

8. Про регулювання містобудівної діяльності : офіц. текст за станом на 11 грудня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 34. – Ст. 343.

9. Про положення про державну систему моніторингу довкілля: [постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.1998р., № 391] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

10. Про державний земельний кадастр : офіц. текст за станом на 31 грудня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

11. Про оцінку земель: закон України офіц. текст: за станом на 17.11.2009р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 229.

12. Податковий кодекс: офіц. текст за станом на 22.12. 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.

13. Про земельну реформу: Постанова Верховної Ради Української РСР від 18.12.1990р. № 563-ХІІ : офіц. текст за станом на 22.09.2005р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 10. – Ст. 100.

14. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [закон України: офіц. текст за станом на 21 листопада 2002 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 3. – Ст. 12.

15. Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпеченні екологічної безпеки : Постанова Верховної Ради України від 05.03.1998р. № 188/98-ВР : офіц. текст за станом на 05.03.1998р. // Відомості Верховної Ради України. – 1988. – № 38-39. – Ст. 248.

16. Градостроительный кодекс Российской Федерации : офиц. текст по состоянию на 29.12.2004г. № 190-ФЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rg.ru>

17. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень земель : офиц. текст : за станом на 02.12.2010р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 11. – Ст. 140.

18. Український класифікатор цільового використання землі // Затверджено листом Дежкомзему України від 24.04.1998р. – № 14-1-7/1205.

19. Концепція державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 51. – Ст. 1760.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
до проведення практичних занять,
виконання контрольних та самостійної робіт
з дисципліни

«Земельне право»

(для студентів 3 курсу заочної форми навчання за напрямом підготовки
6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»)

Укладач **ЄВТУШЕНКО** МАРИНА ВІКТОРІВНА

Відповідальний за випуск *І. І. Килимник*

Редактор *С. В. Тимощук*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2010, поз. 344 М

Підп. до друку 11.01.2012р.

Формат 60×84/16

Друк на ризографі.

Ум. друк. арк. 1,1

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rektorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011р.